

GŁOSY, OPINIE, RECENZJE, ANALIZY

MARTA GOŁUCH¹**E- SĄD, CZYLI ELEKTRONICZNE POSTĘPOWANIE UPOMINAWCZE (EPU)²**

Alternatywną formą dla podstawowej procedury cywilnej jest elektroniczne postępowanie upominawcze. Zostało wprowadzone do kodeksu postępowania cywilnego od dnia 1 stycznia 2010 roku. Jest ono przewidziane dla roszczeń pieniężnych dochodzonych w trybie przepisów rozdziału 3 działu V tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej kodeksu postępowania cywilnego. Elektroniczne postępowanie upominawcze zostało wprowadzone jako odrębne postępowanie w sprawach, w których stan faktyczny nie jest skomplikowany i nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego. Wskazany tryb postępowania regulują przepisy o postępowaniu upominawczym z odrębnościami wynikającymi z przepisów art. 505²⁸ - art. 505³⁷ kodeksu postępowania cywilnego.

Poza kodeksem postępowania cywilnego korzystanie z elektronicznego postępowania upominawczego regulują akty prawne takie jak Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu zakładania i udostępniania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe z dnia 26 kwietnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 637) oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności elektronicznym tytułom egzekucyjnym oraz sposobu przechowywania i posługiwania się elektronicznymi tytułami wykonawczymi z dnia 6 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1739).

E-Sąd, czyli właściwie Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny jest właściwy rzeczowo niezależnie od wartości przedmiotu sporu. To jedyny w Polsce sąd orzekający w sprawach wniesionych przez internet. Swoją właściwością obejmuje całą Polskę. Dla e-sądu nie jest istotne miejsce zamieszkania stron, a pozew można wnieść także z innych

¹ Doktorantka na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, asystent sędziego w sądzie okręgowym

² Opracowano na podstawie: ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1822, z ze zm.); rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie trybu zakładania i udostępniania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe (Dz.U. poz. 637); rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 października 2016 r w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności elektronicznym tytułom egzekucyjnym oraz sposobu przechowywania i posługiwania się elektronicznymi tytułami wykonawczymi. (Dz.U. poz. 1739).

niż Polska państw, pod warunkiem, że miejsce zamieszkania lub siedziby stron (albo chociaż adres do korespondencji) znajdują się na terenie Polski. Dostęp do e-Sądu możliwy jest poprzez portal www.e-sad.gov.pl

Uwarunkowania techniczne pozwalają obecnie dochodzić w ramach elektronicznego postępowania upominawczego roszczeń, których wartość nie przekracza 100.000.000 zł (sto milionów złotych).

Wniesienie pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym wymaga założenia konta w systemie teleinformatycznym e-Sądu i uzyskania certyfikatu z Centrum Certyfikacji EPU, który ważny jest przez okres roku. Niezbędne jest podanie danych takich jak: imiona i nazwisko, numer PESEL, numer dokumentu tożsamości, miejsce urodzenia, adres poczty elektronicznej, adres do korespondencji. Możliwe jest także posługiwanie się bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym.

W elektronicznym postępowaniu upominawczym stronom przysługują takie same uprawnienia jak w tradycyjnym postępowaniu sądowym, z tą odmiennością, iż komunikacja między powodem i e-Sądem odbywa się wyłącznie w drodze elektronicznej. Wszelkie postanowienie i zarządzenia uznane będą za doręczone z chwilą zalogowania się przez użytkownika na jego koncie na portalu e-Sądu. Doręczenie następuje z chwilą zalogowania użytkownika – adresata korespondencji na jego koncie po zamieszczeniu tam doręczanego pisma lub – jeśli nie nastąpiło prawidłowe zalogowanie – data, w której upływa 14 dni od daty umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym e-Sądu.

Do skutecznego wniesienia pozwu koniecznym jest także uiszczenie opłaty. Zgodnie z art. 19 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opłata wynosi $\frac{1}{4}$ opłaty wpłacanej w zwykłym postępowaniu, a zatem wysokość opłaty to 1,25% wartości przedmiotu sporu, przy czym opłata ta nie może być mniejsza niż 30 złotych.

W przypadku braku wniesienia opłaty, e-Sąd nie wzywa do jej uiszczenia, a pozew nie wywołuje skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu. Kolejną odmiennością od tradycyjnego postępowania jest fakt, iż w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód nie ma możliwości wniesienia o zwolnienie od kosztów sądowych.

Jeżeli zdaniem Sądu zachodzą podstawy do uwzględnienia powództwa wydany zostaje nakaz zapłaty. Zgodnie z art. 498 w zw. z art. 505²⁸ k.p.c. nakaz zapłaty wydaje się, jeżeli powód dochodzi w pozwie roszczenia pieniężnego, zatem w każdej sprawie o zapłatę bez

względu na wysokość roszczenia i tytuł prawny będący jego podstawą. W elektronicznym postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty ma postać wyłącznie elektroniczną i jest dostępny w systemie teleinformatycznym e-sądu po podaniu unikalnego kodu nakazu (20 znakowego) umieszczonego w lewym górnym rogu wydruku weryfikacyjnego.

Odmienne, w sytuacji gdy przedstawiony przez powoda stan faktyczny budzi wątpliwości Sądu, roszczenie jest oczywiście bezzasadne, zaspokojenie roszczenia zależy od świadczenia wzajemnego lub miejsce pobytu pozwanego nie jest znane albo gdyby doręczenie mu nakazu nie mogło nastąpić w kraju nakaz zapłaty nie zostanie wydany.

Wymaga podkreślenia, iż obecnie w elektronicznym postępowaniu upominawczym nie mogą być dochodzone roszczenia, które stały się wymagalne wcześniej niż w okresie trzech lat przed dniem wniesienia pozwu. Gdy e-Sąd stwierdzi, że w danej sprawie data wymagalności kwoty wskazanej w pozwie będzie wcześniejsza niż trzy lata poprzedzające złożenie pozwu, stwierdzi brak podstaw do wydania nakazu i przekaże sprawę do sądu właściwości ogólnej pozwanego.

W odróżnieniu do powoda, pozwany ma wybór formy komunikacji z Sądem. Nakaz zapłaty doręczany jest pozwanemu w formie papierowej (listem poleconym) wraz z pouczeniem m.in. o sposobie wniesienia sprzeciwu.

Po jego otrzymaniu pozwany może dokonać wyboru sposobu komunikacji z e-Sądem – pozostać przy sposobie tradycyjnym – papierowym lub wybrać formę elektroniczną - poprzez założenie konta w systemie teleinformatycznym e-Sądu.

Ważnym jest, że dopóki pozwany nie wniesie pisma procesowego w formie elektronicznej, komunikacja odbywać się będzie w formie papierowej. Dopiero skuteczne wniesienie przez pozwanego pisma w formie elektronicznej oznacza zmianę wyboru formy kontaktu pozwanego z e-Sądem.

Podobnie jak w przypadku powoda, od czasu wyboru przez pozwanego formy elektronicznej komunikacji wszelkie postanowienia i zarządzenia wydawane w toku postępowania będą uznane za doręczone z chwilą zalogowania się przez użytkownika na jego koncie w e-Sądzie.

Jeżeli pozwany po otrzymaniu nakazu zapłaty wydanego przez e-Sąd uważa, że został on wydany niezasadnie albo w nieodpowiedniej wysokości, może złożyć sprzeciw. W przypadku skutecznego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc, a sprawa zostaje

przekazana do sądu według właściwości ogólnej, tj. według miejsca zamieszkania (siedziby) pozwanego.

Analogicznie do postępowania tradycyjnego, sprzeciw wnosi się w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty. Uchybienie temu terminowi skutkuje odrzuceniem sprzeciwu i w konsekwencji - uprawomocnieniem się nakazu. Jeżeli pozwany nie dochował terminu do wniesienia sprzeciwu z przyczyn niezawinionych, może wnosić o przywrócenie terminu. Od sprzeciwu nie uiszcza się opłaty.

Jeżeli pozwany po otrzymaniu nakazu zapłaty nie podejmie żadnej czynności – nie spełni roszczenia, ani nie wniesie sprzeciwu, nakaz uprawomocni się po upływie dwóch tygodni od daty doręczenia go pozwanemu. Natomiast e-Sąd z urzędu nada mu klauzulę wykonalności. Powód nie musi składać odrębnego wniosku o jej wydanie. Klauzula wykonalności wydana w elektronicznym postępowaniu upominawczym ma postać wyłącznie elektroniczną.

Zalety elektronicznego postępowania upominawczego:

- uproszczenie postępowania – pozew można złożyć bez wychodzenia z domu, a przygotowanie pism procesowych polega na wypełnieniu gotowych formularzy
- obniżenie kosztów postępowania - w tradycyjnym postępowaniu opłata od pozwu wynosi 5% wartości sporu, w EPU zaś 1,25% (w obu przypadkach nie mniej niż 30 zł)
- skrócenie czasu wydania nakazu zapłaty – nakaz zapłaty w EPU można uzyskać nawet w ciągu kilku dni
- brak konieczności załączania dowodów do pozwu
- większe bezpieczeństwo postępowania (pewność co do tożsamości stron) – w tradycyjnym postępowaniu powód zobowiązany jest podać swój numer PESEL, NIP (numer z rejestru KRS lub innego rejestru) nie ma natomiast obowiązku podawania tych danych w stosunku do pozwanego. Natomiast w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód ma taki obowiązek, co pozwala na uniknięcie sytuacji, w której postępowanie mogłoby być prowadzone przeciwko niewłaściwej osobie. Co ważne, e-Sąd może skazać na grzywnę powoda, jeżeli w złej wierze lub wskutek niezachowania należytej staranności oznaczył nieprawidłowo: PESEL, NIP, numer w KRS lub w innym rejestrze, miejsce zamieszkania lub siedziby oraz adresy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników.

Ponadto w elektronicznym postępowaniu upominawczym system dokonuje automatycznej weryfikacji pozwanych w rejestrze PESEL, pozwalając na ustalenie już na

etapie wniesienia pozwu, czy numer PESEL pozwanego jest zgodny z imieniem i nazwiskiem pozwanego oraz czy adres pozwanego jest zgodny z adresem widniejącym w rejestrze PESEL.

- brak podwójnej zwiślności sporu – w elektronicznym postępowaniu upominawczym system wyposażony jest w mechanizm kontrolny zapobiegający praktyce kilkukrotnego wnoszenia pozwu o to samo roszczenie.

Electronic pending proceedings were introduced into the Polish civil procedure as a separate procedure. In its assumptions, it intended to relieve the judiciary of cases of low complexity.

There are many advantages, regarding the use of e-court, related to the acceleration of the proceedings by being less formal. Also the negative side can be noticed, primarily the delivery of judgments.